

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
VIEŠOJO VALDYMO IR SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO NR. XI-242 9, 74, 75, 77, 82, 83 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO, PAPILDYMO 83¹ STRAIPSNIU IR 76 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO
NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTO**

(TAP-18-2323) (18-15442)

2019-01-14 Nr. NV-109

Vilnius

Projekto rengėjas: Švietimo, mokslo ir sporto ministerija.

Projekto tikslas – pertvarkyti aukštųjų mokyklų finansavimą:

- sumažinant pavienio studento įtaką studijų finansavimui iš valstybės biudžeto;
- valstybinių aukštųjų mokyklų finansavimą siejant su jų veiklos rezultatais;
- užtikrinant lankstesnį studentų skatinimo finansavimą;
- apibrėžiant nevalstybinėms aukštosioms mokykloms, kurias yra įsteigusios tradicinės religinės bendruomenės ar bendrijos, skiriamų valstybės biudžeto lėšų paskirtį.

Dabartinė situacija.

- Dabartinis finansavimas:
 - priklauso nuo studentų skaičiaus, todėl neskatina studijų kokybės;
 - skiriamas studijų išlaidoms padengti, bet neskatina aukštųjų mokyklų veiklos pažangos.
- Į studijų išlaidas įskaičiuojamos ir lėšos studentų stipendijoms ir kitai paramai. Didinant šias išlaidas didėja norminė studijų kaina. Tai neigiamai atsiliepia mokantiems už savo studijas.
- Nėra apibrėžta nevalstybinėms aukštosioms mokykloms, kurias yra įsteigusios tradicinės religinės bendruomenės ar bendrijos, skiriamų valstybės biudžeto lėšų paskirtis.

Projekto esmė. Siūloma:

- Mokslo ir studijų finansavimo lėšas grupuoti atskirai pagal šaltinius (pvz., valstybės biudžeto lėšos; pajamos, gautos kaip apmokėjimas už studijas, taip pat pajamos iš mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros, meno veiklos, ūkinės veiklos ir teikiamų paslaugų ir kt.) ir pagal paskirtį (pvz., baziniam finansavimą, valstybinių aukštųjų mokyklų veiklos pažangai skatinti, strateginėms investicijoms, paramai studentams ir pan.).
- Valstybės biudžeto lėšas studijoms skaičiuoti pagal priėmimo metais užfiksuotą valstybės finansuojamų studijų vietų skaičių. Studijų laikotarpiu finansavimas išliktų nepakitęs, jei studentų „nubyrėjimas“ nevirsytų tai studijų krypties grupei arba mokslo ar meno sričiai Vyriausybės nustatyto dydžio, ne didesnio, nei 30 proc.
- Valstybinių aukštųjų mokyklų finansavimo sistemą papildyti finansavimu, skirtu veiklos pažangai skatinti, kuris būtų skiriamas: (a) pagal sutarčių su valstybinėmis aukštosiomis mokyklomis vykdymo rezultatus ir (b) valstybinių aukštųjų mokyklų veiklos rezultatus pagal aukštojo mokslo plėtros rodiklius, kuriuos nustatys Vyriausybė. Šios lėšos sudarytų ne daugiau, kaip 5 proc., apskaičiuotus nuo valstybinėms aukštosioms mokykloms patvirtinto valstybės biudžeto bazinio finansavimo.
- Lėšas studentams skatinti skirti valstybinėms aukštosioms mokykloms atskirai pagal studentų, studijuojančių valstybės finansuojamose studijų vietose, skaičių ir švietimo, mokslo ir sporto ministro patvirtintą vienam studentui tenkančių valstybės biudžeto lėšų, skirtų šiam tikslui, dydį.
- Apibrėžti, kad nevalstybinių aukštųjų mokyklų, kurias yra įsteigusios tradicinės religinės bendruomenės ar bendrijos, valstybės biudžeto lėšos, skiriamos tikybės mokytojams rengti.

Valstybės biudžeto lėšų poreikis valstybinių aukštųjų mokyklų veiklos pažangos skatinimui gali sudaryti iki 12 mln. eurų (skaičiuojant pagal 2018 metams patvirtintus asignavimus).

Finansavimas šiam tikslui būtų skiriamas atsižvelgiant į valstybės finansines galimybes ir numatoma, kad jo prireiktų, formuojant 2022 metų valstybės biudžeto projektą.

Nauda visuomenei:

- Studijų bazinio finansavimo (skiriamo studijų kainai padengti) pertvarkymas leis studijų laikotarpiu pastangas sutelkti ne į studentų skaičiaus išsaugojimą, bet į jų pasiekimus ir, atitinkamai, į studijų kokybę.
- Finansavimo valstybinių aukštųjų mokyklų veiklos pažangai skatinti atsiradimas sukurs papildomą motyvą didinti studijų kokybę ir stiprinti mokslinę kompetenciją, leis derinti aukštųjų mokyklų veiklą su nacionaliniais aukštojo mokslo plėtros tikslais.
- Pakeitus studijų kainos struktūrą, didesnė valstybės parama geriausiems studentams skatinti neturės neigiamos finansinės įtakos studentams, mokantiems už studijas.

Derinimas. Įstatymo projektas derintas su Finansų ministerija, Teisingumo ministerija, Lietuvos universitetų rektorių konferencija, Lietuvos kolegijų direktorių konferencija, Lietuvos studentų sąjunga, Vilniaus universiteto studentų atstovybė. Taip pat pastabų pateikė Lietuvos nevalstybinių mokslo ir studijų įstaigų asociacija. Pastabos, į kurias neatsižvelgta ar atsižvelgta iš dalis, aptartos derinimo pažymoje.

Atitiktis Vyriausybės programai. Projektas įgyvendina Vyriausybės programos 128.6 papunktį, pagal kurį numatyta siekiant geresnės visuomenės ir valstybės poreikių ir mokslo bei studijų kokybės atitikties, aukštojo mokslo ir mokslinių tyrimų finansavimo modelį susieti su mokslo ir studijų rezultatais, sudaryti sutartis su aukštosiomis mokyklomis, grįstas kokybės ir tinkamumo kriterijais, taip pat atsižvelgiant į aukštųjų mokyklų potencialą ir veiklos strategiją.

Dalykinio vertinimo išvada. Siūloma:

1. Įvertinti Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2019 m. sausio 10 d. išvadoje Nr. NV-78 pateiktas pastabas ir pasiūlymus.
2. Įvertinti poreikį keisti šiuo metu galiojančio įstatymo 74 straipsnio 3 dalį atsižvelgiant į tai, kad finansavimas nevalstybinėms aukštosioms mokykloms, kurias, vadovaujantis Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, yra įsteigusios tradicinės religinės bendruomenės ar bendrijos, turi būti skiriamas vadovaujantis šių sutarčių nuostatomis.
3. Politiniu lygmeniu įvertinti Lietuvos nevalstybinių mokslo ir studijų įstaigų asociacijos pastabas dėl galimybių skatinti šių mokyklų veiklos pažangą ir kitų su nevalstybinėmis aukštosiomis mokyklomis susijusių nuostatų.
4. Siūlomo aukštųjų mokyklų finansavimo modelio įgyvendinimo naudą bei kaštus plačiau pristatyti tarpinstituciniame pasitarime (kadangi projektas įtrauktas į įstatymų projektų, kurių poveikio vertinimo analizės rezultatai turi būti plačiau pristatyti Vyriausybei, sąrašą).

Viešojo valdymo ir socialinė politikos grupės patarėja

Jolanta Bieliauskaitė

Jolanta Bieliauskaitė, tel. +370 706 63985, el.p. jolanta.bieliauskaite@lr.lt